

Grondstoffenovereenkomst tropisch hout

In het kader van de United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) te Genève is in de afgelopen vijf jaren een tiental vergaderingen gehouden over de grondstof tropisch hout. Dit ter uitvoering van de in Nairobi (1976) gesloten overeenkomst artikel 93 III en artikel 124 V. Overigens, niet alleen hout is in dit verband ter sprake geweest, maar in afzonderlijke conferenties ook andere produkten zoals jute, koper, tin, mangaan en koffie, in totaal 18 grondstoffen. Op 18 november 1983 is men te Genève tot een conceptovereenkomst voor een Internationale Organisatie Tropisch Hout (ITTO) gekomen, die thans aan de diverse regeringen ter ondertekening wordt aangeboden.

Thans circuleert een conceptovereenkomst voor een Internationale Organisatie Tropisch Hout (ITTO) die op de laatstgehouden grondstoffenconferentie is samengesteld. Het wachten is op de ondertekening van de diverse regeringen.

Alle landen met houtbelangen zowel uit de tropen als daarbuiten hebben aan het overleg over het tot stand brengen van een internationale overeenkomst voor tropisch hout deelgenomen. Daarbij opereerden zij voornamelijk in twee groepen: Producenten en consumenten van tropisch hout. In de groep consumenten trad de EEG als eenheid op, waarin Nederland vertegenwoordigd was met een delegatie onder leiding van het Bureau Buitenlandse Economische Betrekkingen (BEB) van het Ministerie van Economische Zaken, gesteund door adviseurs van de Hardhout Sectie van de Nederlandse Houtbond en een onafhankelijke adviseur, schrijver dezes.

Het doel van de conferentie was om te geraken tot een stabilisatie van productie en afzet van tropisch hout tegen een reële prijs.

De oorspronkelijke bedoeling om ook tot een prijsstabilisatie te geraken, zoals bij andere grondstoffen, bleek van het begin af aan een onhaalbare zaak. In de eerste plaats kon niet overtuigend bewezen worden dat houtprijzen verontrustend schommelen. In de tweede plaats waren alle partijen het erover eens dat het stichten van een stabilisatiefonds ten behoeve van een buffervoorraad, een fonds dat bij dalende prijzen hout zou moeten opkopen en bij stijgende prijzen moeten verkopen, voor hout geen enkel nut zou hebben. Hout is niet aan een strikte oogstperiode gebonden en is in geogoste toestand een bederfelijk artikel. De beste methode om hout op te slaan is als boom in het bos. Hierdoor worden tevens vele miljarden guldens bespaard die voor een stabilisatiefonds nodig zouden zijn, nog afgezien van de financiële risico's die een dergelijk fonds zou lopen. Het is ondoenlijk om het totaal van alle artikelen van de overeenkomst hier te behandelen. Volstaan wordt met de belangrijkste en voorts met die artikelen die om een of andere reden veel moeilijkheden hebben opgeleverd. Verder wordt hierna niet verder gegaan dan het weergeven van de essentie van de bedoelde artikelen, dus geen juridische verantwoorde vertaling gegeven. Voor de goede orde wordt eerst gememoreerd dat de geplande organisatie voorziet in drie werkgebieden, namelijk:

1. Economische informatie en marktinformatie (markt intelligence)
 2. Herbebossing en bosbeheer
 3. Houtverwerkende industrie (Forest industry).
- De Preambule en artikel 1 houden zich bezig met de doelstellingen van de overeenkomst, waarover al eerder is gesproken.

Artikel 2 geeft de zo bitter nodige definities van begrippen die in de overeenkomst gehanteerd worden. **Tropical timber** is in deze context tropisch loofhout voor industriële doeleinden afkomstig uit de geografische tropen. De term omvat rondhout, gezaagd hout, fineer, triplex. Triplex mag gedeeltelijk uit tropisch coniferenhout bestaan. De term „tropical timber” wordt dus in uitgebreidere zin gebruikt dan normaliter het geval is. De consumentenlanden wilden in eerste instantie niet verder gaan dan rondhout, dit ter bescherming van de eigen werkgelegenheid. Japan, de grootste importeur, ging echter al snel door de knieën.

Further processing heeft betrekking op primaire houtproducten, half- en eindfabrikaten, geheel of bijna geheel vervaardigd van hout.

Members zijn regeringen of overheidsorganisaties die de overeenkomst tekenen.

Producing members zijn netto exporterende landen die eigen tropisch bos hebben, en als zodanig door de organisatie geaccepteerd zijn.

Consumer members zijn landen die als zodanig door de organisatie geaccepteerd zijn. Er zijn nog meer definities over, onder andere, het stemrecht en de financiën, doch deze zijn niet van direct belang voor de praktijk.

Artikel 3 stelt dat er een **International Tropical Timber Council** gesticht wordt met adviescomité's voor ieder van de drie eerder genoemde werkgebieden. De plaats van vestiging is nog niet bepaald, maar het is voor Nederland interessant dat Amsterdam redelijk goede kansen heeft. Dit komt onder meer doordat de Nederlandse delegatie gerechtigd was concrete financiële en dienstverlenende toezeggingen te doen.

Art. 9 bepaalt o.a. dat in principe het Council tenminste eenmaal per jaar vergadert in de plaats van vestiging.

Artikel 10, handelend over het stemrecht, leverde natuurlijk nogal wat moeilijkheden. Aan de producentenkant gaf het minder problemen dan aan de consumentenkant: daar werd men namelijk geconfronteerd met het feit dat bij volume-maatstaven en waarde-maatstaven Japan zonder meer de overhand zou hebben.

Producenten en consumenten hebben ieder 1000 stemmen te verdelen. De producenten deden dat door:

- 400 stemmen gelijkelijk te verdelen over de drie regio's Afrika, Azië-Pacific en Latijns Amerika; deze stemmen per regio gelijkelijk te verdelen over de deelnemende landen,
- 300 stemmen te verdelen op basis van de bosrijkdom van de landen (hetgeen geen sinecure zal blijken te zijn); „bosrijkdom” staat in dit verband op productief gebied loofhoutbos volgens de FAO definitie,

Grondstoffenconferenties voor in totaal 18 grondstoffen waaronder tropisch hout worden gehouden ten einde een stabilisatie van productie en afzet van tropisch hout tegen een reële prijs te realiseren.

- 300 stemmen te verdelen op basis van de netto exportwaarde van hout over de laatste drie jaren. Als uitzondering geldt dat Afrika al de aan deze regio toe-komende stemmen gelijkelijk gaat verdelen over de Afrikaanse landen.

De consumenten hebben de volgende verdeling ontworpen. Ieder lid krijgt 10 basis-stemmen. De rest wordt verdeeld op grond van de netto volume-import van tropisch hout gemiddeld over de voorgaande drie jaren, beginnende vier jaren voor de verdeling van de stemmen. Volgens een voorlopige berekening zou dit er op neerkomen dat de EEG-landen samen 277 stemmen zouden hebben tegen Japan 330. Het is opvallend welk een rol de geaccepteerde definitie van tropisch hout hierbij speelt. Nederland zou volgens deze berekening 35 stemmen hebben, de US 79. Om aan te geven welk een grote rol fineer en vooral triplex hierbij spelen kan het volgende voorbeeld dienen. Gemiddeld voor 1978, 1979 en 1980 was de invoer uit ontwikkelingslanden van tropische producten, uitgedrukt in 1000 m³ rondhout-equivalenten als volgt:

	Nederland	USA
Rondhout	166	25
Gezaagd hout	1141	724
Fineer	40	97
Triplex	317	3066

Totaal dus Nederland 1664, USA 3912! Voor rondhout plus gezaagd hout alleen is het echter: Nederland 1307, USA 749!

Art. 19 stelt dat de contributie afhankelijk is van het aantal stemmen dat een land heeft en van de totale kosten die het Council voor een bepaald jaar heeft vastgesteld voor overhead en voor projecten. Het programma wordt bepaald aan de hand van de aanbevelingen van de comité's voor de drie werkgebieden. Deze comité's worden in artikel 25 ingesteld.

Artikel 25 beschrijft de taken van de comité's.

In de conceptovereenkomst wordt gesproken over de instelling van een International Tropical Timber Council. De plaats van vestiging is nog niet bepaald, maar het is voor Nederland interessant dat Amsterdam redelijke kansen heeft. De Nederlandse delegatie was gerechtigd concrete financiële en dienstverlenende toezeggingen te doen.

Comité Economische en Marktinformatie

- a. De beschikbaarheid en kwaliteit van statistische en andere informatie nauwkeurig volgen.
- b. Analyse van statistische gegevens en specifieke indicatoren.
- c. De internationale markt en zijn short-term vooruitzichten nauwkeurig volgen.
- d. Aanbevelingen opstellen voor het Council ten aanzien van gewenste studies, inclusief lange termijn verwachtingen, en deze studies eventueel begeleiden.
- e. Opdrachten van het Council in het werkgebied uitvoeren.
- f. Producenten bijstaan in technische zin ter verbetering van hun statistische gegevens.

Comité Herbebossing en Bosbeheer

- a. Bijhouden wat op dit gebied nationaal en internationaal gebeurt, meer specifiek als ontwikkelingswerk.
- b. Bevordering van deze activiteiten.
- c. De behoefte en financiële bronnen bepalen en identificeren.
- d. De behoefte van de internationale handel samenvatten en op grond daarvan aanbevelingen doen in het werkgebied van het comité.
- e. In samenwerking met competente organisaties kennisoverdracht bevorderen.
- f. Activiteiten in het werkgebied in samenwerking met organisaties als FAO, World Bank enzovoorts coördineren en harmoniseren.

Comité Houtverwerkende Industrie (Forest Industry)

- a. Samenwerking bevorderen tussen producenten en consumenten in de volgende gebieden: Kennisoverdracht, training, standaardisatie van nomenclatuur van houtsoorten, harmonisatie van specificaties van produkten, aanmoediging van investeringen, joint ventures en marketing.
- b. Bevorderen van uitwisseling van informatie in het werkgebied.
- c. Begeleiden van bestaande activiteiten en het identi-

landen is bijvoorbeeld het werkgelegenheidsaspect in de houtbranche van zeer groot nationaal belang. Dit geldt overigens eveneens voor de tropenlanden; zij streven naar een zo groot mogelijk toegevoegde waarde aan hun exportprodukt. Men zou kunnen stellen dat een overeenkomst als deze en de daartoe gevoerde conferenties primair om de werkgelegenheid draaien en pas secundair zich op een grondstof als hout richten. Nederland als grote importeur van hout en houtproducten en voor meer dan 90% afhankelijk van die import, heeft zich steeds opgesteld met een goed begrip voor de standpunten van de producentenlanden, zonder de eigen belangen daarbij uit het oog te verliezen.

Concluderend kan gesteld worden dat de overeenkomst een zeer gerichte vorm van ontwikkelingswerk is, waarbij de keuze der projecten in principe door vaktechnici wordt bepaald.

ir. J. T. Wassink

ficeren van problemen en oplossingen daarvoor, in samenwerking met bestaande organisaties.

- d. Bevordering van hulpprogramma's voor het werkgebied.

Daar de drie werkgebieden een sterke relatie hebben zullen de comité's het Council de consequenties voorleggen die hun activiteiten voor elkaar hebben. Verder zullen zij aangeven waar en hoe de noodzakelijke research voor de uitvoering van hun adviezen moet plaats vinden en hoe deze gefinancierd kan worden.

Artikel 34 stelt dat de overeenkomst vanaf 2 januari 1984 ter tekening ligt bij het hoofdkwartier van de Verenigde Naties, terwijl artikel 37 stelt dat de overeenkomst operatief wordt per 1 oktober 1984, indien op die datum tenminste 12 regeringen van producerende landen, die tenminste 55% van de producentenstemmen moeten hebben, en 16 regeringen van consumentenlanden, met tenminste 70% van de stemmen, de overeenkomst hebben getekend.

De Nederlandse delegatie heeft, zoals gebruikelijk steeds in EEG-verband gewerkt. De EEG brengt, normaal gesproken, een eenheidsstandpunt naar voren. De formulering van dat standpunt is overigens niet zonder de nodige discussies tot stand gekomen. Dat is begrijpelijk. Per slot van rekening zijn de houtbelangen van de verschillende staten niet gelijk gericht. Voor sommige

Stichting Bos en Hout
Bosrandweg 5
Postbus 253
6700 AG Wageningen
telefoon: 08370-10121
